

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Q. Cicero: De petitione consulatus, ad M. Tullium fratrem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

estimanda virtus: que nos eripi, nec surripere potest unquam: neque naufragas, neque incendio amittitur: nec temporum permutatio mutat: qua praeclari qui sunt, soli sunt divites. Sicut enim possident res & fructuosas, & sempiternas: solique (quod est proprium divitiarum) contenti sunt rebus suis. satis esse putant, quod est: nihil ap-

petunt, nulla re egent, nihil sibi deesse sentiunt, nihil requirunt. Improbi autem, & avari, quoniam incertas, atque in casu positas habent, & plus semper appetunt, nec eorum quicquam adhuc inventum est, cuius quod haberes, esse satis non modo non copiosi ac divites, sed etiam inopes ac pauperes existimandi sunt.

1. De impetrando nec temporum permutatio mutat. Haud secus olim edidit: & sic Pall. omnes tam plerique Atd. N. potis codices. Goll. probat veteris editionis lectio, prout habent movent. in Palat. prim.

exstat, ut de tempore, quod & in uno Menesiano. 2. Aequi in casu positas. Gul. elmi. Maur. in usu quod ei non displiceat quia, inquit, utitur, opus habent quae sit, ut sumptus reficiatur.

Q. CICERO DE PETITIONE CONSULATUS, AD M. TULLIUM FRATREM.

EST tibi omnia suppetunt, quae consequntur ingenio, i. aut usu homines, aut diligentia possunt: 2 tamen amore nostro non sum arbitratus alienam, ad te perscribere ea, quae mihi veniebant in mentem, dies ac noctes de petitione tua cogitanti. non ut aliquid ex his novi adjicerem: sed ut ea, quae in re dispersa, ac infinita viderentur esse, ratione, & distributione sub uno aspectu ponerentur. 3 Quamquam plurimum natura valet, tamen videtur in paucorum mentium negotio posse simulatas naturam unam. Civitas quae sit, cogita. quid petas, qui sis. Prope quotidie ad forum tibi descendenti. 4 meditatum hoc sit. NOTUS SUM CONSULATUM PETO. ROMA EST. Nominis novitatem dicendi gloria maxime sublevabis. Semper ea res plurimum dignitatis habuit. Non potest, qui dignus habetur patronus consularium, indignus consulari putari. Quamobrem, quoniam ab hac laude proficisceris, & quicquid ex hoc es: ita paratus ad dicendum venito, quasi in singulis causis iudicium de omni ingenio futurum sit. Eius fiscalis adjumentum quae tibi scio esse seposita, ut parata ac prompta sint, cura: & saepe, quae de Demosthenis studio & exercitatione scripsit Demetrius, recordare. Deinde & AMITTO M. multitudinem genera appareant: habes enim ea, quae novi habuerunt: omnes publicanos, totum fere equestrem ordinem, & multa praeterea mancipia, multos abs te defensos, cuiusque ordinis, aliquot collegia: praeterea studio divitiarum sanctitas, plurimos adolescentulos, quotidianam amicum assiduitatem & frequentiam. Haec cura ut tenes commendando, & rogando: & omni ratione efficiendo, ut intelligant, & qui debent tua causa, referenda gratia: & qui volunt, obligandi tui tempus sibi aliud nullum fore.

Etiam hoc multum videtur adjuvare posse novum hominem, hominum nobilium voluntas, & maxime consularium. PRODEST quoque in locum ac numerum pervenire velis, ab his ipsis loco, ac numero dignum putari. Hi rogandi omnes sunt diligenter, & ad eos 7 allegandum; persuadendumque est tuis, nos semper cum optimatibus de re, sensisse, minime populares fuisse, si quid lucis populariter, id nos eo consilio fecisse, ut nobis Cn. Pompejum adungeremus, ut eum, qui plurimum posset, aut amicum in nostra petitione haberemus, aut certe non adversarium. Praeterea adolescentis nobiles elabora, ut habeas. vel ut teneas, studiosos tui quos habes. Multum dignitatis afferent. Plurimos habes: perice ut sciant, quantum in his putes esse, & si adduxeris, ut it, qui non nolunt, cupiant, plurimum proderunt. Ac multum etiam novitatem tuam adjuvat, quod ejusmodi nobiles tecum petunt, ut nemo sit, qui audeat dicere, plus illis NOBILITATEM, quam tibi VIRTUTEM prodesse oportere. 9 Jam P. Galbam, & L. Cassium, summo loco natos, quis est, qui petere consularium putet? vides igitur simplicissimis ex familiaribus homines, & quod sine nervis sint, tibi pares non esse. At Antonius & Catilina molesti sunt. Immo 11 homini novo, industrio; innocenti, diserto, gratioso apud eos, qui res iudicant, optandi competitoris: ambo a pueritia licarii, ambo libidinosi, ambo egentes. Eorum alterius bona proscripisti vidimus, vocem denique audivimus jurantis, se Roma iudicio agro cum homine Graeco certare non posse: & ex senatu ejus etiam scimus. Optima verò censorum existimatione in praetura competitorum habuimus, amico Sabidio, & Panthera, cum ad tabulam quae poneret non habebat, quo tamen in magistratus amicam, quam patrem domi habebat, 12 de machinis emit. In petitione autem consularium: 3 caupones omnes copulare:

1. A. Ut si homines. Muretus autem vocem homines temere addidit, & prius insequi videtur positum, lib. vii. Variar. lect. cap. xi. cetera tamen in miss. nostris. 2. Tenuis enim nobis. Sic membranae, non nobis solum, sed Valerii Bezae, vulgari, tam ad am. 3. Quae non habueris, & vincere. Monuit Puteanus totam hanc petitionem non inveniri in libro veteri. 4. Meditatum hic sit. Ita Palermi editio, aliter meditandum, quomodo & exemplaria eius scripta, & nostra. 5. Quae non habueris, & vincere. Sic Vici. nam Lambinus qua novi non habueris, contra miss. nostras, qui tamen, omnia sunt. Muretus d. l. arb. tra. habueris: esse a glossa, & non legendum prore Syllaba longastantum verum prore: certum. 6. Nulla praeterea mancipia. Cum saepe post reperatur vox praeterea, non abhorreo ab multa copia non ut est in Pal. & M. 7. Allegandum proferendumque est in. Vox postrema, non est in Pal.

neque admodum requiritur. 8. Si adduxeris, uti qui non nolunt, cupiant. Est à Palatino nostras, neque aliter eruit à suo Turnebus lib. xxv. cap. 3. Advers. vulgari, Quod si adduxeris, uti qui non nolunt, cupiant, neque aliter Victorius at potestiores. Quod si addidit uti qui non nolunt, at cupiant, minus recte: si enim non nolent, qui frigidè volunt. 9. Jam P. Galbam, & L. Cassium. Muretus d. cap. putat legendum Nam. sed contra miss. eum tamen secutus Lamb. 10. Quod sine nervis sint. Ita à nostris libris & Turnebi. publicati, quod sine nervis sint. 11. Homini novo, industrio, &c. Malebat Claud. Puteanus, novus. 12. De machinis emit. Muretus etiam vocem cupit mutata Palermas, tunc tamen se omnium scriptorum auctoritate.

late per turpissimam legationem maluit, quam adesse, & populo Rom. supplicare. Alter vero, dii boni, quo splendore est? primum nobilitate eisdem: 1. non majore non, sed vitare; quomobrem, quid inanius, umbram suam metuit: hic ne leges quidem, natus in patris egestate, educatus in horis stupis, corroboratus in exere civium; cujus primus ad tempus aditus in equitibus Rom. occidendis fuit. Nam illis, quos meminimus, Gallis, 2. qui tum Titinorum ac Tanusiorum capita demebant, nulla unum Caril nam praefecerat, in quibus ille hominem optimum Q. Caecilium, sororis suae virum, equitem R. nullam partem, cum semper natura, tum etiam aetate jam quatuordecim, suis manibus occidit. Quid ego nunc dicam? petere eum consulatum, qui hominem carissimum populo Rom. M. Ma. ium inspectante populo R. a vitibus per totam urbem ceciderit? ad bustum egerit? ibi omni s. cruciatu vitium laceratis? stanti collum: gladio sua dextera secuerit, cum sinistra capillum ejus a vertice teneret? caput ut manu tulerit, eum inter digitos ejus rivi sanguinis fluere? qui postea cum his omnibus, & cum gladiatoribus ita vixit, ut alteros libidinis, alteros facinoris, alteros habere: qui nullum in locum tam sanctum, ac tam religiosum accessit, in quo non, etiam in aliis culpa non esset, tamen ex sua nequitia de deorum suspicionem relinqueret? qui ex curia Curios & Annios, ab artibus & Sapatas, & Carvilius, ex equestris ordine 7. Pompilios, & Veitios sibi amicissimos comparavit? qui tantum habet audacitiae, tantum nequitiae, tantum denique in libidine, aetate & effraenitate, ut prope in parentum gemis praetextatos liberos conspuerit? Quid ego nunc tibi de Africa, quid de rebus dictis scribam? nota sunt: & ea tu saepius legno. Sed tamen hoc mihi non praetermittendum videtur, quod primum ex eo iudicio tam egeris discessit, quam quidam iudices ejus s. ante illud iudicium fuerunt: deinde tam invidiosus, ut aliud in eum iudicium quovis die flagitetur. Hic se sic habet, ut magister eat, etiam si querit, quam ut contemnat, si quid commoverit. Quanto melior tibi fortuna petitionis data est, quam nuper homini novo C. Coelio? ille cum duobus hominibus ita nobilissimis petebat, ut tamen in us omnia plures essent quam ipsa nobilitas: summa ingenia, summus pudor, plurimum beneficia, summa ratio, ac diligentia petendi. Tamen eorum alterum Coelius, etiam cum multo esset inferiori genere, superior nulla re, praen superavit. Quare si factes ea, quae tibi natura, & studia, quibus semper usus es,

largiuntur, quae temporis tui ratio desiderat, quae potes, quae debes: non erit difficile certamen contra is competitoribus, qui nequaquam sunt tam generis s. quam vultu nobiles. Quis enim repenti potest tam improbus civis, qui velit uno suffragio duas in temp. siccas dirringere? Quoniam quae subdignitas vitaris haberes, & habere posses, ex polui: nunc de magnitudine petitionis dicendum videtur. Consulatum petis. quo honore nemo est, ro quin te dignum arbitretur: sed multi, qui invidiant. Petis enim honore ex equestri loco summum locum civitatis atque n. sumum, ut forti viro, dicitur, innocenti, multo ille idem honos plus amplitudinis, quam ceteris afferat. Noli putare, eos, qui sunt eo honore vti, non videre, tu cum idem sis adeptus, quid dignitatis habiturus sis. Eos vero, qui consularibus familiis nati locum majorum consecutioni sunt, et suspicor tibi, nisi qui admodum te amant, invidere. Etiam novos homines praetorios existimo, nisi qui te tuo beneficio vincti sunt, non te te honore superari. Jam in populo quam multi invidi sint, quam multi consuetudine horum annorum ab hominibus novis alienati venierit tibi in mentem certo scio, esse etiam nonnullos tibi iratos ex t. causis, quae egisti, necesse est. Jam illud tute circumspicito quod ad Cn. Pompeji gloriam augendam tanto studio te dedisti, num quos tibi putes ob is tam causam esse amicos. Quomobrem cum & summum locum civitatis petas: & vides esse studia, quae tibi avertentur: adhibeas necesse est omnem rationem & curam, & laborem, & diligentiam. Et petitio magistratum divisa est in duarum rationum diligentiam: quarum altera in amicorum studiis, altera in populari voluntate ponenda est. Amicorum studia beneficiis, & officiis, & veritate & facilitate, ac jucunditate naturae parata esse oportet. Sed hoc nomen AMICORUM in petitione latius patet, quam in cetera vita. Quisquis est enim, qui ostendat aliquid in te voluntatis, qui colat, qui domum veniet, is in amicum numero est habendus. Sed tamen qui sunt amici ex causa honestiore, cognationis, aut affinitatis, aut sodalitatis, aut alienius necessitudinis, his curam & jucundum esse maxime prodest. Deinde ut quisque est intimus, ac maxime domesticus, ut is amet, & quam amplissimum esse te cupiat, valde elaborandum est: tum ut tribales, ut vicini, ut clientes, ut denique liberti, 15. postremo etiam servitui: nam ferè OMNIS SUMMO ad forensam famam a domesticis emanat auctoribus. 16. Denique instituendi sunt ejusque generis amici:

1. Non majore? non? sed vitare quomobrem quid inanius umbram, &c.) Se. nius sum fideus Patrin scortboram membranis Turnebi neque dixerat M. n. si quod s. manius. V. Clari ceterorumque edit. o heic vtiolissima est: Lamb. n. verò licet. tioliss. ma. interim non displicet mihi conjectura Palermi, non majore te? non. &c. Putanus totum locum sic legendum putabat: *Alit. verò, dii boni? qui splendore est? pr. nob. eadem non majore vitare? non? sed audacia. quomobrem? quae &.* *Alit. ut vultam suam metuit hic ne leges quidem; natus in patris, eg. ed. ut fer. corroboratus in exere civ. Gallis, qui tum Car. liano non? ac Ve. lianum erant ac Tanusiorum capita &c.*
 2. Qui tam Titinorum ac Nanniorum ac Tanusiorum capita.) Revocavi scripturam Victoriana ed. on. s. praetorquam quod loco tantum sup. posuerim non iuben. e. miss. Turnebi & nostris duobus; qui praeterea nullo apice dissentebant ab non num horum scrip. one. Lambinus conjecturas aliorum nobis obstraxerat: non ineptas eas quidem, sed tamen conjecturas: tanquam nullus alios occidere potuisset Castilina, quam nominatos ab Alconio.
 3. Petis nam consulatum.) Ejeci eorum glossographi pannum, quod erat in ead. prioribus volentibus authenticis nostris.
 4. Quibusque etiam videri.) Non auctus fui excludere lectionem à Turnebo reper. an in veteri suo; R. b. l. ita que M. ac Palac praecipue eum & aliorum exemplaria scrip. pra. praesertim videri. vulgaribus; ignorantiae aut quavis.
 5. Cruciatu vitium laceratis? stanti collum: gladio sua dextera secuerit, cum sinistra capillum ejus a vertice teneret, caput ut manu tulerit, eum inter digitos ejus rivi sanguinis fluere.) Omnia bene habentis nisi & nostris, desiderant: à vulgo o. nam M. cruciatu & vitae ac Palac. erus. lac. vti. sunt, &c. videantur aliae lectiones apud Turnebum. Volaterranus legit, vivo statim minus recte. nam lumina est in eo immantibus quod sic stanti caput antipatae, non sedenti, non in genua flexo. Pot. legendum a vitibus ab ipse.
 6. Sapatas.) Idem Putanus respondebat Scapulas.

7. Pompilios & Veitios.) Ita proxime liber Turnebi & Palatinus, nempe *Veitios*. in M. erat *Veitios*, vulgari, & *Coact*.
 8. Aute illud quod cum fuerat, vox *interus* non est in Maur. & poterat tolli.
 9. Tamen etiam alterum Calvus.) Publiciani interjecerant, cum deesset alter Calvus, quorum v. eorum nihil est in Turnebianis, in Palatin. in Maur. interpretis praeculidubio fuit. sic & mox suspecta mihi admodum etiam cum multis s. tanquam glossae. & verò illud etiam non appare in miss. nostris s. Turnebi.
 10. Quos te dignum arb.) Est à Turnebi miss. cui accedit Maur. & Pal. haecenus cultique. ten. n. dignum
 11. Suspicor tibi, nisi qui admodum te amant, invidere.) Pal. nisi qui. quomomodo & classici sepe locuti & ille, offer. potro adfentio. penè Lambino, de. ro. hend. hinc suspicor, seu pudum; et etiam legendum: *si non invidere*, omnino negem. mox quoque deleri poterat *si s. s. s.* ut omnia adhuc pendant ab patris illo superiori.
 12. Tu beneficiis vti.) Maur. quibus. malim vidi, quod & Palermio in mentem venit.
 13. Eam causam esse amicos.) Lambini editio, esse non amicos. quomodo conjecturae Turnebus. sed sic nulli miss. itaque amicos interpretabimur locum one figuratū videatur Palermis.
 14. Deinde ut quisque intimus.) S. c. non modò Turnebi ac Puterani codex, sed & Palatinus; ut omittam eos, quos laudat Lambinus. inepte antea, quibusque optinuit.
 15. Postremo etiam servitui.) Ita emendare se autumat Muretos lib. vii. Var. lect. cap. 12. cum tamen ita quoque invenitur in Victorianas alii quoque ead. legerat. plese. vti. ut.
 16. Denique instituendi sunt, &c.) Secutus sum interpretationem à Mureto proditam d. cap. 12. nam ex rectò vulgata nulla exrundi queat

amici: ad speciem, homines illustres honore ac nomine; qui etiam si suffragandi studia non nant, tamen essent petitori aliquid dignitatis ad jus obtinendum magistratus; ex quibus maxime consules, deinde tribuni plebis ad conficiendas centurias, homines excellenti gratia. Qui abs te, tribum, aut centuriam, aut aliquid beneficium, aut habeant, aut ut habeant sperent; eos prorsus magnopere, & compari, & confirma, nam per hos annos homines ambiossi vehementer, a omni studio, atq; opere laborarunt, ut possent a tribulibus suis ea que peterent, impetrare. Hos tu homines, a quibuscumq; rationibus, ut ex animo, atque ex illa lumina voluntate tui studiosi sine elaborato. Quod si facti grati homines essent, hanc omnem tibi paratam esse debeant, sicut a parata esse confido: nam hoc biennio quatuor sodalitates civium ad ambitionem gratiosissimorum tibi obligasti, M. Fundanii, Q. Galli, C. Cornelij, & C. Orcinij: horum in causis ad te deferendis quidam eorum sodales tui receperint & confirmarint, sic, nam interfui. Quare hoc tibi faciendum est, ut hoc tempore ab iis, quod debent, exigas: sapere componendo, rogando, confirmando, curando: ut intelligant, nullam se unquam aliquid tempus habituros referentia gratia, profecto homines & spe reliquorum tuorum officiorum etiam recentibus beneficiis & ad studium navandum excitabantur. Et omnino quoniam ameo genere amicitiarum 7 petio tui maxime munus est, quod causatum defensionibus adeptus es: fac ut plane in omnibus, quos divites tenes, descriptum ac dispositum suam cuq; munus sit, & quemadmodum ne animi illorum molestus nulla in re unquam fuisti, sic cura ut intelligant, omnia te, que ab illis tui debentur putaris, ad hoc tempus reservasti. Sed quoniam tribus rebus homines maxime ad benevolentiam, atq; ad hoc suffragandi studia adducuntur, beneficio, spe, adjunctione animi, vel voluntate: animadvertendum est, quemadmodum cuiq; horum generi sit interveniendum. MINIMIS BENEFICIIS homines adducuntur, & ut satis caute patent esse ad studium suffragationis: medium in quibus saluti fuisti, quos tu habes plurimos, non intelligant, si hoc tuo tempore tibi non satisfecerint, se probatos neminumquam fore. quod cum ita sit, tamen rogandi sunt, atque etiam in hanc opinionem adducendi, ut, qui nobis adhuc obligati fuerint, iis vicissim nos obligari posse videamur. Qui autem se a tenentur, quod genus hominum multo etiam est diligentius, atq; officiosius: iis fac ut propitium ac paratum auxilium tuum esse videatur: denique ut spectatorem te suorum officiorum esse intelligant diligentem: ut videre te plane atq; animadvertere, quantum a quoque proficiatur, appareat. Tertium illud genus est studio RUM VOLUNTARIUM, quod agendis gratis, acco-

modandis sermonibus ad eas rationes, propter quas quisq; studiosus esse tui videbitur, significanda erga illos parti voluntate, adducenda amicitia in spem facti hilaritatis, & consuetudinis confirmari oportebit. Atque in his omnibus generibus judicatio & perpenditio, quantum quisque petiit, ut scias & quemadmodum cuique interviat & quid a quoque expectes, & postules. Sunt enim quidam homines in suis vicinitatibus, & municipiis gratiosi, sunt diligentes & copiosissimi: qui etiam si antea non studuerunt huic gratia, tamen ex tempore elaborare ejus causa, cui debent aut volunt, facile possunt, his hominum generibus sic interveniendum est, ut ipsi intelligant, te videre quid a quoque expectes, sentire quid accipias, meminisse quid acceperis. Sunt autem alii, qui aut nihil possunt, aut etiam odio sunt tribulibus suis: nec habent tantum animi, aut facultatis, ut emittantur ex tempore, hos intermiscas videto; ne, spe in aliquo majore posita, praedicti parum comparetor. Et quamquam patris & fundatis amicitia fretum ac munitum esse oportet, tamen in ipsa petitione amicitie permulte, ac perutiliter comparantur, nam in ceteris molestiis habet hoc tamen 9 petitio commodi, ut possis honeste, quod in cetera vita non queas, quoscumque velis, adjungere ad amicitiam: quibuscum si alio tempore agas, 10 ut te utantur, absurde facere videare: in petitione autem nisi id agas, & cum multis, & diligenter, 11 nullus petitor esse videare. Ego autem tibi hoc confirmo, esse NEMINEM (nisi aliqua necessitudine competitorum alicui tuorum sit ad junctus) a quo non facile, si contenderis, impetrare possis, ut suo beneficio promeretur, se ut ames, & sibi ut debeas: modo ut intelligat, te magni aestimare, ex animo agere, bene se ponere, fore ex eo non brevem & suffragatoriam, sed firmam & perpetuam amicitiam. Nemo erit, mihi crede, 12 in quo modo aliquid virtutis sit, qui hoc tempore tibi oblatum amicitia tecum constituenda pretermittat: praesertim cum tibi hoc casus offerat, ut ite tecum petant, quorum amicitia aut contemnenda, aut fugienda sit, & qui hoc, quod ego te honor, 13 non modo non assequi, sed ne incipere quidem possint. Nam quid incipiat Antonius homines adjungere, atque invitare ad amicitiam, quos per se suo nomine appellare non possit? mihi quidem struarius nihil videtur, quam existimare eum studiosum tui, quem non noris, EXIMIAM quandam gloriam, & dignitatem, ac rerum gestarum magnitudinem esse oportet in eo, quem homines ignoti, 14 nullis suffragantibus meritis, honore afficiant. 15 ut quidem homo iners, sine officio, sine ingenio, cum infamia, 16 nullis amicis sepius, hominem plurimorum studio, atque omnium bona estimatione munitum praecurrat, sine magna culpa negligentia fieri non potest. Quamobrem

quae senior sententia, ceterum admisi, ad sua ubi videndum, per suasas a Gualimio; ratio quidem facilis, quod sic etiam extaret in Palatinis; propterea quod Turnebo, annotassetque nonnulli, id quoque hactenus libris suis pluribus.

1. Quae ubi scribitur aut centuriam, aut aliquid. Sic rursus Pal. quomodo & Turnebo libris vetus primitus impetisti, qui tribuni centuriam, aliquidque ubi puteanus putabat delenda tria verba priora.

2. Quae ubi scribitur, Lambinus reposuit, opera, seu otus, inquit, conjecturam Turnebo, at aliterum atque Latinum & licet non atque ostendit.

3. Quae ubi scribitur, ut ex animo. Ad diderant librarii de suo, notandum ubi Turnebo, perierit, & ut ex animo; quae ad se ad auctoritate Mureti praesertim cum & Pal. & Victoriana non agnoscerent, ubi ad iure.

4. Quae ubi scribitur, Edidit ferè censoris, sed contra Turnebianum exemplum, & Palatinum.

5. C. Gualimio. In Turnebo libris, neque ab hant nostri nisi quod Pal. Turnebo Mureti, vulgare L. Gualimio, at Orcinij mentio est in Cl. centuria.

6. Ad iure ubi videndum. Hanc aliter Palatin. nosser, ne puteimus notandum ubi Turnebo, ubi gati scribandum.

7. Puteanus mentio est. Al. X. add. iure ubi. Muretus inde fingebat quae ubi, sed primum ferè ubi, ubi, plerisque.

8. Ut si non esse putat, sed ad studium suffragationis. Iudicium concinnius notandum ubi, utrum, putat se ubi, ad studium suffragationis, cuius nihil notandum ubi, Turnebo, M. Palatin. qui tres libri in proxima sequentibus

ubique conspirant, quare quiddam nobis emendatum est, lisdem auctoribus factum esse, notis lector.

9. Petitor commodis ut possit beneficiis. M. notis commodi petitorum. Palatin. sic commodi petitorum. Idem libri statim habent inimicitiam, loco amicitiam.

10. Ut te tenentur. Triga hanc verborum non comparat in exemplaribus nostris, neque videtur necessaria, haud ausus tamen tollerere, quod taceret hanc Turnebus; & duobus testibus semper credi non debet.

11. Nihilus petitorum. Palatinus, nullus, neque aliter ferè fuisse videtur in M. & placet ut subintelligatur utis aut simile quid, nisi malimus in d. care eum qui parvi sit pretii.

12. In quem modo aliquid virtutis. Pal. ac M. non habent vocem virtutis, & poterat abesse, quod quod & Lambinus prodiit delectat in Turnebiano.

13. Non modo non affigat. Negativum secundo loco positum non est in Pal. aut M. & per malice.

14. Nullis suffragantibus meritis. D. Clio meritis non est in nostris, ut nec in Turnebo, ut ere. Pal. praeterea tantum habes nulli.

15. Ut quidem homo iners. Ita code X. Turnebo; neque recedit Palatin. M. quod hic addat, hominem quam iners ille, hinc ut quod iners, ex quo Gualimius legebat, ut quidem homo nequam, iners, & C. re. ctis, me.

16. Nullis amicis sepius. Verbum sepius, non est in Pal. aut duobus Lamb. & poterat expungi tanquam interpretis addidamentum.

obrem omneis centurias multis & vaziis amicitiiis cura ut
 confirmatas habeas : & primum , id , quod ante oculos est ,
 senatores , equitesque R. ceterorum ordinum in vos homi-
 nes & gratiosos complectere . multi homines urbani indu-
 stitii , multi libertini in foro gratiosi , navique versantur ,
 quos *per te quis i. per communes amicos* poteris sume te cura ut
 qui cupidi sunt : elaborato , appetito , allegato , summo bene-
 ficio te affici ostendito . a deinde habeto rationem libris
 totius , collegiorum omnium , pagorum , viciniarum . ex iis
 principes ad amicitiam tuam si adjunxeris , per eos reli-
 quam multitudinem facile tenebis . postea totam Italiam
 fac ut in animo ac memoria tribuum descriptam , compre-
 hensamque habeas : ne quod municipium , coloniam , praefi-
 cturam ; locum denique Italiae ne quem esse petiare , in
 quo non habeas firmamentum quod satis esse possit . perquiras
 etiam & investiges homines ex omni regione . eosque co-
 gnoscas , appetas , confirmes ; cures ut in suis viciniantibus
 tibi petant & tua causa quasi candidati sint . volent te
 amicum si suam a te amicitiam expeti videbunt . id ut in-
 telligant , orationis , 3 qua ad eam rationem pertinet , con-
 sequere . ROMANAS municipales ac rusticani , si nomine
 nobis noti sunt , in amicitia se esse arbitrantur . 4 si vero
 etiam praesidiis aliquid sibi constituisse putant , non amit-
 tunt occasionem promerendi . hos ceteri , & maxime tui
 competitores non norunt quidem : tu & nostri , & facile co-
 gnoscas : *sive quo amicitia esse non poterit* neque id tamen satis
 est , tametsi magnam est , 5 si non consequatur spes utilita-
 tis atque amicitiae . ne nomenclator solam . sed amicus etiam
 bonus esse videatur . ita cum & hos ipsos . propter suam
 ambitionem , qui a pud tribuleis suos plurimum gratia pos-
 sunt , tui studiosos in centuriis habeas : & ceteros , qui
 apud aliquam partem tribulium propter municipii , 6 aut
 civitatis , aut collegii rationem valent , cupidos tui con-
 stitueris , in optima spe esse debebis . Jam equitum centu-
 riarum multo facilius tibi diligenter posse teneri videntur .
 7 primum cognoscendi sunt equites ; pauci enim sunt :
 deinde adipiscendi : multo enim *FACTUS* illa adolescen-
 tiorum aetas ad amicitiam adjungitur . deinde habeas te-
 cum ex inveniente optimum quemque , & studiosissimum
 humanitatis : 8 tum autem quod equester ordo tuus est ,
 sequentur illi auctoritatem ordinis , si abs te adhibebitur
 ea diligentia , 9 ut non ordinis solum voluntate , sed etiam
 singulorum amicitias eas centurias confirmatas habeas . Jam
 studia adolescentulorum in suffragando , in obeundo in-
 stantando , in affectando mirifice & magna , & honesta
 sunt . Et quoniam ASSERATIONIS mentio facta est , id
 quoque curandum est ut quotidiana cujusque generis , &
 ordinis , & aetatis utare . nam ex ea ipsa copia conjectura
 fieri poterit , quantum tuis in ipso campo virium ac faculta-

tis habiturus . Hujus autem rei tres partes sunt . una salu-
 tatorum , quoniam domum veniunt ; altera deduciorum ; ter-
 tia affectatorum . In salutatoribus , qui magis vulgares sunt
 & hac consuetudine , quae nunc est , plures veniunt , hoc ef-
 ficendum est , ut hoc ipsum minimum officium eorum ,
 tibi gratissimum esse videatur . Qui domum tuam veniunt
 us significato , te animadvertere , & eorum amicis , qui
 illis renuntiant , ostendito , saepe ipsis dicto . sic homines
 saepe , quum obeunt plures competitores , & vident unum
 esse aliquem , qui hanc officia maxime animadvertat , ei se
 dedunt , deserunt ceteros , minutatim ex communibus
 proprii , ex suisque firmi suffragatores evadunt . Jam illud
 teneto diligenter , si eum , qui tibi promiserit , in suum
 (ut dicitur) facere audieris , aut senseris ; ut te id audisse ,
 aut scire dissimules : si quis tibi se purgare volet , quod sus-
 pectum esse arbitretur , affirmes te de illius voluntate
 nunquam dubitasse , nec debere dubitare , *in enim , qui se
 non putat satisfacere , amicus esse nullo modo poterit* . Scire autem
 oportet , quo quisque animo sit ut & quantum cuique
 confidas , constituisse possis . Jam deduciorum officium , quo
 majus est , quam salutatorum , hoc gratius tibi esse signi-
 ficato atque ostendito , & quoad eius fieri poterit certis
 temporibus descendito . MAGNAM affert opinionem , mag-
 nam dignitatem quotidiana in deducendo frequentia .
 Tertia est ex hoc genere assidua affectatorum copia . in ea
 quos voluntarios habeas , cura , ut intelligant , te sibi in
 perpetuum summo beneficio obligari . qui autem tibi de-
 bent , ab iis plane hoc munus exige : qui per aetatem ac
 negotium poterunt , ipsi tecum ut assidui sint . qui ipsi
 sectari non poterunt , necessarios suos in hoc munere con-
 stituant . valde ego te volo , ad rem pertinere arbitror ,
sempere cum multitudine esse . praeterea magnam affert laudem ,
 & summam dignitatem , si in tecum erunt , qui a te defen-
 si & qui per te servati , ac iudiciis liberati sunt . 12 Hac tu
 plane ab iis postulas , ut quoniam nulla impensa per te
 13 alii tui , alii honestatem , alii salutem ac fortunas om-
 neis obtinuerunt , nec aliud ullum tempus futurum sit , ubi
 tibi referre gratiam possint , hoc te officio remanent . Et
 quoniam in amicorum studiis hac omnis ratio versatur
 qui locus in hoc genere cavendas sit , praetermittendum
 non videtur . *FRATRES* atque *INSTITUTUM* , & *perfidia plura
 sunt omnia* . non est hujus temporis perpetua illa de hoc
 genere disputatio , quibus rebus benevolus & simulator
 iudicari possit . 14 tantum est hujus temporis admonere .
Summatim virtus eadem est . nomines simulare tibi se esse amicos ,
 & invideat coegit . Quamobrem *EMERGENTIS* illud tene-
 to , *NUMEROS* atque *ARTUS* esse sapientia non temere credere . Et
 cum tuorum amicum studia constitueris , tum etiam ob-
 trectatorum , atque adversatorum rationes , & genera co-
 gnoscito .

1. Per communes amicos . poteris sume te cura . Cic.] Palae. poteris summa
 cura . Cic. quomodo & edito Victorii . Maur. poteris summa . forte sicut
 poteris . Summa 3 . cura ut tui . Cic. pro quo palium . In summa , vel . Ad
 summam .
 2. Per te quis i . per communes amicos . Cic.] S. e chirogra-
 phi libri nostri . sic Turnebi . inepte prius . habe etas uti ubi totius . cel-
 lerum enim non pagorum .
 3. Quia ad eam rationem pertinet . 3 . confingere .] Quod est in Turnebi li-
 bro . reperitur & in nostris . pertinet . habenda consue . videtur tamen li-
 brarii potius quam auctoris .
 4. Si vero etiam . praesidiis si aliquid sibi constituisse putant .] Accedunt
 proxime ad hanc scripturam membranae nostrae . expressitque Victo-
 rius male recensor . *si vero etiam praesidiis in se aliquid sibi constituisse
 esse putant* & quoniam illae sunt imperitiae sic interpolandi au-
 ctorem non melioris .
 5. Si non consequatur spes .] Ita Turnebi codice ; recte : dummodo
 dematur syllaba *enim* . sive Palatina . sine illo idoneo sensu . recte im-
 pressis . sed ut corrigatur .
 6. Aut civitatis . aut collegii .] Turnebus lib. xxv . cap. 3 . malit vicini-
 arum . idemque adnotat Puteanus .
 7. Primum cognoscendi sunt equites . pauci enim sunt : deinde adipiscen-
 di .] Retinet scripturam a Victorio publicatam . Lumb. nus enim ex-

cluserat . pauci enim sunt . quod tamen in nostris & Turnebi veteribus
 qui interm in ceteris discrepant . nam Turn. habet : *Primum cognoscere
 equites . pauci enim sunt . deinde adipisci* . Pal. *Primum cognoscere equites . pauci
 enim sunt : deinde adipisci* . neque aliter . Maur. nisi quod *is . prius* .
 8. Tum autem quod equester ordo tuus est . sequentur illi auctoritatem ordi-
 nis .] Sic ferre est tuendum putabat Sebalt. Corradus : neque aliter om-
 nino Palaeum . Maur. Turneb. Supra quoque in locum suum reduxi-
 mus perisdam integram & perulauter ter . nam sic etiam a Lambino
 contra cod. ces authenticos . ac hoc loco . edito Victorii . mendosissima
 est .
 9. Ut non ordinis solum voluntate . Cic.] Puteanus delat . *solum volun-
 tate* .
 10. Facum facere audieris .] Editi interponunt 3 . *facere velle aud.* sed
 contra Maur. ac Pal. .
 11. Qui ipsi sectari .] Ita nostri . editi amplius . qui si ipsi adfectari .
 12. Hac in plane ab illis Cic.] Egre & puteanus . *Hec in plane* .
 13. Alii tui . alii honestatem .] Sic scribendum fuit ex Puteani libro .
 item Turn. ac Palaeum quam lecto opem accet sit quoque utemque Ma-
 reus lib. vii . cap. 3 . si quod non reperat vo . em alii .
 14. Tantum est hujus temporis admonere .] Illa hujus temporis . videntur
 fragillissimi alicujus . non Tullii .

gnoscito, & hinc tris sunt: unum ex iis quos lassisti; alterum, qui sine causa non amant: tertium, qui competitorum valde amici sunt. Quos lassisti, cum contra eos promitto dices, his te plane purgato: necessitudines commemorato: in spem adducito: te in eorum rebus, si se in amicitiam contulerint, pari studio, atque a officio futurum; spondeo. Qui sine causa non amant, eos aut beneficio, aut spe, aut significando 3 tua erga illos studia futura, delinito, dans operam, ut de illa animi pravitate deducas. Quorum voluntas erit abs te propter competitorum amicitias alterius, his quoque eadem in serui oratione, qua superioribus: & si probe te poteris, te in eos ipsos competitorum tuos benivolo esse animo ostendito. Quoniam de amicitia continentis satis dictum est, dicendum de illa altera parte petitionis, qua in populari ratione versatur. Ea desiderat nomenclaturam, blanditiam, assiduitatem, benignitatem, rumorem, spem in rebus. Primum id, quod facis, ut homines tuis, significa, ut appareat: & auge, ut quotidie melius fiat. nihil mihi tam populare, neque tam gratum videret. Deinde id, quod natura non habes, induc in animos ita simulandum esse, ut natura facere videatur. 4 nam comitas P. tibi non deest, ea, que bono ac suavi homine digna est. sed opus est magnopere blandiri: que etiam si vitiosa est, & turpis in cetera vita, tamen in petitione est necessaria tunc enim cum datur rationem aliquem assentando facit, improba est: cum amicitiam, non tam vituperanda. petitori vero necessaria est, cujus & frons, & vultus, & sermo ad eorum, quoscumque convenerit, sensum, & voluntatem commutandus est. Jam assiduitatis nullam est preceptum; verbumque ipsum docet, quae res sit. prodest quidem vehementer & nusquam deesse: sed tamen hic fructus est assiduitatis, non solum esse Romae, atque in foro sed a studio petere, saepe eosdem appellare non committere ut quisquam 7 possit dicere, quod ejus sit, consequi possis, si abs te non sit rogatum, & valde ac diligenter rogatum. Benignitas autem late patet: & est in re familiari; quae quamquam ad multitudinem pervenire non potest, tamen ab amicis laudatur, & multitudini gratia est: est in convivio, & quae facit & abs te, & ab amicis tuis concelebrentur & passim, & tributum: est etiam in opera, quam pervulga & communica: curaque ut aditus ad te diurni, nocturnique pateant, neque foribus solum & dium tuarum, sed etiam vultu ac fronte, qua est animi janua, quae si significant voluntatem abditam esse ac retrusam, pariter referat patere osium, homines enim non modo promitti sibi, praesertim quae a candidato petant, sed etiam & large atque honorifice promitti volunt. quare hoc quidem facile praecipuum est, ut, quod acturus sis, id

significes te studiose ac libenter esse facturum, illud difficultius, & magis ad tempus, quam ad naturam accommodatum tuam: quod facere non possis: ut id aut juvende promittas, aut ingenuè neges. quorum alterum est boni viti, alterum boni petitoris. Nam cum id petitur, quod honestum, aut sine detrimento nostro promittere non possumus (quomodo si qui roget, ut contra amicum aliquem causam recipiamus) bene negandum est, ut offendas necessitudinem, demonstres quam molestè feras, aliis te id rebus, & exarturum esse persuades. Audivi hoc dicere quendam de quibusdam oratoribus, ad quos causam suam detulisset gratioribus sibi orationem fuisse qui negasset quam ibi, qui recipisset. sic homines contra & oratione magis, quam ipso beneficio reque capiuntur. Verum hoc probabile est: illud alterum subdum tibi 12 homini Platonico suadere: sed tamen tempori tuo consulam, quibus enim te propter aliquod officium necessitudinis a futurum negaris, tamen si possunt abs te placati, & que discedere, quibus autem iudicio negaris, quod te impeditum esse dixeris aut amicum negotiis, aut gravioribus causis, ante susceptis & inimici discedant, omnesque hoc animo sunt, ut si te mentis malint, quam negata. C. Cotta in ambitione artifice dicere solebat, se operam suam, quoad non contra officium rogaretur, polliceri solere omnibus, impertire vero apud quos optime poni arbitrareretur: id est se nemini negare, quod saepe accideret, & ut is, cui pollicitus esset, non uteretur: saepe ut ipse magis esset vacuus quam putasset: neque posse domum ejus compleri, qui tantummodo recipere, quantum videret se obire posse: casu fieri, ut agatur ea, quae non putaris: illa, quae credideris in manibus esse ut aliqua de causa non agatur: deinde esse extremum, ut irascatur is cui mendacium dixeris. id si promittas, & incertum est, & in diem, & in paucioribus, 13 si autem id negas, & certe ab alienis: & statim, & plures: plures enim multo sunt qui rogant, ut uti liceat opera alterius, quam qui utantur. Quare satis est, ex his aliquos aliquando tibi in foro irasci, quam omnes copitudo domi: praesertim cum multo magis irascantur ei, qui neget, quam ei, quem videant iusta causa impeditum; ut facere, quod promissum cupiat, si ullo modo possit. Ac ne videat aberrasse, à distributione mea, qui hinc in hac populari parte petitionis disputem: hoc sequor; haec omnia non tam ad amicum studia, quam ad popularem famam pertinere. id est enim inest aliquid ductum ex illo genere, benignè respondere, studiosè in servire negotiis, ac periculis amicum; tamen hoc loco ea dico, quibus multitudinem capere possis, ut de nocte domum compleatur, ut multi spe tui praesidio teneantur, ut amiciores abs te discedant, quam accesserint, ut

1. Nectra sunt: unus ex iis quos lassisti. Amplector quod est in Pal. mem. que lassisti. Maur. adhuc aberrat vox anom.
 2. Officiis futurum: spondeo. Vox ultima non est in libro Puteani, Turnebii, aut Palatino nostro; neque desideraverim.
 3. Tua erga illi studia, sias operam. Transcripsi quod erat in exompani Turnebiano, tanto quidem confidentius, quod ei accederet Puteani codex, & librorum nostrorum in h. g. nisi quod ipsa & in studio, vulgati immittens, studia si tua des neri, dans operam, &c.
 4. Non comitas tibi una deest, qua, &c. Ita nullo apice minus Turnebii. Pal. Maur. quare eieci publicatorem illud h. ctenus: Non comitas tibi nisi utique est, que bene ac suavi homini digna sunt, quo nihilo melius Lambiniana editio: non comitas tibi nec ea qua, &c. sunt undenam? Puteanus parabat sic locum: o um legendum: ut natura faceret videtur. Quamquam plerumque natura valet, tamen v. d. ut in pauciorum mensuram negat, nisi sine laetis naturam v. d. neri, non comitas tibi uno deest ea qua bene ac suat, &c.
 5. Commutandus est. Palat. & Maur. interponunt, commutandus & accendendum est. Foris an recte.
 6. N. spem deesse. Eadem membranz, nusquam discedens, neque admodum duplice.
 7. P. si si dicitur quod, si quis, conspici possit, si abs te non sit rogatum, &c. In e. r. a. lectio: juvabitur forsan lib. i. n. d. Palat. enim, spem deesse dicitur, quod cum a se ipso possit, si abs te non sit rogatum, neque aliter. Maur. nisi quod ita quod loci quod. Lambinus publicavi, possit dicere, quod ejus sit, ut qui possit se habere non esse rogatum. Palermus addotavit, libros h. g. quod deest: nega: one non; quibus contradicunt nostris.

8. Quae factis & ab re, &c. Pal. & Maur. factis ab re. Victorius edidit, quae factis te oportet & amice tuo. midus recte.
 9. Laeque h. g. h. g. h. g. Palat. & Maur. linge. quod esset non natu aut verbo uno altero, sed prolata verborum serie. an ei scripturae acquiescendum sit, nescio.
 10. Ut id aut juvende petis, aut ingenuè neges. Manavit ab Lambini conjectura, nam veteres editiones, ut id juvende neges omittit ceteris. Palat. non accedit membranis Turnebii, ut id aut juvende neges quod ipse mutat in, h. g. h. g. h. g. Maur. libris ut id juvende ingenuè neges.
 11. Contra amicum aliquem causam. Est à nostris libris, haec tamen enim euss. aliquam.
 12. Exarturum esse. Est à Lamb. no, probatque Muretus, nam lectio recepta exalturum non displicet tamen Turnebiano codicis exalturum, quam, & ex h. b. Palatinus.
 13. Hominis Platonico suadere. Est ab editione Victorii, neque aliter Palat. aut M. al. 2. h. g. h. g. h. g. minus recte. Puteani m. habebat item illud Platonico, idemque non agnoscebat h. g. quod & abesse poterat.
 14. Ut si quis, quae putaret. Legit Puteanus ex ver. libro, ut si quis, &c. quae putaret.
 15. Si autem id neges, certe alienis & statim, &c. Idem Puteanus monuit referendum, si autem neges, ab re alienis, &c.
 16. Esi enim inest aliquid ductum ex illo genere. Pal. ac Maur. non agnoscunt enim, aut ductum.

ut quam plurimum aureis optimo sermone compleatur. Sequitur ut de rumore dicendum sit; cui maxime sciendum est. sed quae dicta sunt omni superiori oratione, eadem ad celebrandum rumorem valent, dicendi laus, studia publicanorum, & equestris ordinis, hominum nobilium voluntas, adolescentulorum frequentia, eorum, qui abs re defensi sunt, assiduitas, ex municipiis multitudo eorum, quos tua causa venisse appareat. Bene ut homines nosse, comiter appellare, assidue ac diligenter petere, benignum ac liberalem esse, loquantur & existimant; deinde ut multa nocte compleatur, omnium generum frequentia ad sit, *scilicet fiat oratione omnibus; re, operaque multis?* perficiatur id, quod fieri potest labore, & arte, ac diligentia; non ut ad populum ab his omnibus fama perveniat, sed ut in his studiis populus ipse veretur. Jam conciones tenent, & quae adeptus es in Pompejo ornando, Manilii causa recipienda, Cornelio defendendo, excitanda nobis sunt; quae adhuc habuit nemo, quin idem splendorem omnium, voluntatesque haberet. Efficiendum etiam illud, ut sciant omnes, Cn. Pompeji summam erga te esse voluntatem, & vehementer ad illius rationes, te id assequi, quod petis, pertinere. Postremo tota petitio cura ut *pompia plena* sit, ut illustris, ut splendidus, ut popularis, ut habeat summam speciem, ac dignitatem; ut, etiam si quid possit, nec competitoribus ruis existat aut sceleris, aut libidinis, aut largitionis accommodata ad eorum mores infamia. Atque etiam in hac petitione maxime videndum est, ut *Spes Reipubl. bona de te sit*, & honesta opinio, nec tamen in petendo resp. capessenda est, neque in senatu, neque in concione; sed haec tibi sunt retinenda; ut senatus te existimet ex eo, quod ita vixeris, defensorum auctoritatis fax fore; equites Rom. & viri boni, & locupletes, ex vita acta te studiosum otii ac rerum tranquillitatum; multitudo, ex eo duntaxat, quod oratione in concione ac iudicio popularis fuisti, te à suis commodis alienum non futurum. Haec mihi veniebant in mentem de duabus illis commotionibus matutinis, & quod tibi quotidie ad forum descendenti meditantem esse dixeramus: *Novus sum, consulatum peto*. Tertium restat. *Roma est*, civitas ex nationum conventu constituta;

in qua multa insidia, multa fallacia, multa in omni genere vitia versantur; multorum arrogantia, multorum contumacia, multorum malevolentia, multorum superbia, multorum odium ac molestia perferenda est. Videmus & magni consilii, atque artis, in tot hominum eisque modi vitis, tantisque versantem vitare offensionem, vitare fabulam, vitare insidias; esse unum hominem ac commodatum ad tantam morum, ac sermonum, ac voluntatum varietatem. Quare etiam atque etiam perge tenere istam & viam quam instituisti; excelle dicendo; hoc & tenentur Romae homines, & alliciuntur, & ab impediendo, ac laedendo repelluntur. Et quoniam in hoc vel maxime manifesta est civitas, quod largitione interposita, virtutis, ac dignitatis obvisci solet; in hoc fac ut te bene noris, id est, ut intelligas, eum esse te, qui iudicium ac periculum metum maximum competitoribus offerre possis. Fac ut se abs te custodiri, atque observari sciant, cum diligentiam tuam, cum auctoritatem, vimque dicendi, tum profectum equestris ordinis erga te iudicium pertimescant. Atque haec ita te volo illis proponere, non ut videare iam acculationem meditari, sed ut hoc terrore facilius hoc ipsum, quod agis, consequatur, & plane sic contende omnibus nervis, ac facultatibus, ut adipiscamur quod petimus. Video nulla esse comitia tam inquinata largitione, quibus non gratis aliqua centuria reuertent suos, maxime necessarios. Quare si ad vigilam pro rei dignitate & si nostros ad summum studium benivolo excitamus; & si hominibus studiis gratiosaque postri tuum cuique, & munus describimus, & si competitoribus iudicia proponimus; sequestribus merum injicimus; divisors ratione aliqua coequeamus; perfici potest, ut largitio aut nulla fiat, aut nihil valeat. Haec sunt, quae putavi non melius scire me, quam te, sed facilius his tuis occupationibus colligere unum in locum posse, & ad te perscripta mittere, quae tamen ita scripta sunt, ut non ad omnes, qui honores petent, sed ad te proprie, & ad hanc tuam petitionem valeant, tamen tu si quid mutandum esse videbitur, aut omnino tollendum, aut si quid erit praerogatum, velim hoc mihi dicas; volo enim hoc commentariolum petitionis haberi omni ratione perfectum.

1. Bene ut homines nosse, &c. benignum ac liberalem esse, loquantur & existimant. Reduxi quatuor autographorum scripturam, Torn. Pur. Pal. Maur. editio publica, haec homines nosse, &c. benignum ac liberalem esse, bene loqui existimant. Lambinus l. center nimis omni a permutavit.
2. Quae adeptus est. Maur. non admisit pronomen, quae. in aliis consentit plane cum Pal. ac vulgatis, terentia specie sollicitissimi; circa quem mihi fore lo. erue at Cortaeus.
3. Ut Vis, etiam si quid possit, nec competitoribus. Scriptus noster, uterque, ut etiam, si quae seia ne comp. Galleim. consuebat, si cui possit & competitoribus. Palermus, ut etiam si quae possit, in competitoribus.

4. Illa commotionibus matutinis. Sic Coriades legit e suis; item Turnebus. antea vulgata commotionibus, quod & in nostris duobus. Palermus malum sic commentariolum.
5. Quod tibi quae ad forum de te, med esse dixeramus. Pal. & M. quae, quomodo & Victor ana al. Zeue idem nostri, dixeram.
6. Utiam quam instituisti. Foran non deiecit fore instituisse.
7. Erga te studium pertimescant. Sic malum cum codice Palatino; tantum quidem n. agis, quod sic quovis servarent membranae Turnebi.
8. Munus describimus. Non rejecio; tantum monco legi in Palatino, munus de se huiusmodi.

M. TVLLII CICERONIS SI DEO PLACET.

CONSOLATIO,

UAMQUAM recentibus morbis medicina, adhibere verant sapientes, nihilque ad verum hominibus accidere solet in vita, quod aut improvisum, aut inexpectatum videatur; conemur tamen, si qua ratione possumus, medere nobis metipsis, & domesticis subvenire calamitati. Si enim quoties usuenit, consulimus ceteris, cur non aliquando nobis ipsis? & si mala, quae nec vitari, nec averti humanis viribus possunt, petulimus tolerantur, cur non ea, si possumus, ratione leviora faciamus? praesentia cum ad agnitivitates, & molestias depel-

lendas, eo acrius incumbere homines debeant, quo melius est, sine cura vivere, quam curis, & angoribus oppressum, ac circumventum, humanam conditionem satis per se miseram, aliis etiam incommodis efficere miseriosam, quid porro praestantius, quid utilius est, quam, cum corpore valeas, curare ut etiam animo valere possis? siquidem corpus animi gubernaculo, animus autem ministerio corporis indiget, ac neque animus eger bene gubernabit, nec affectum corpus animi recte parebit imperio. Quam sobrem prudenter à doctis & sapientibus viris & cogitatum, & factum est, qui de lectu minuendo ante nos scriperunt: quorum